

No 238.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sr. św. Martyna.
Czw. św. Wiktora M.
Piąt. św. Łukasza Ew.
Sob. św. Piotra z Al.
Niedz. św. Jana Kant.
Pon. św. Urszuli M.
Wt. św. Kordali.
~~~~~
Wschód sł. godz. 6 m. 27
Zachód sł. godz. 5 m. 03
Dług. dnia godz. 10 m. 36
Ubyło „ godz. 6 m. 08

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.
Telefona № 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sroda, dnia 16 października 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minkó;
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: Nadstawane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyraża (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

Teatr „SCALA”

Telefon 15-04.—Ul. Cegielniana № 18.
Pierwszorządny teatr Rozmaitości dla rodzin. Najpiękniejszy Teatr w Królestwie Polskiem. Dostępny każdemu.

„Dziś pierwszy Debiut”. Oryginalny BALET wschodni z efektami świetlnymi i pies policyjny. Willy Pragier

SEMIRAMIS,

Ulubieniec berl. i łódzk. Publiczna. Najlepszy humorysta w Niemczech.

La Marquise Masque

Miss Morcashani

and her Sioux—Indian, australijska śpiewaczka barytonowa—fenom natury. Kasa otwarta od 11—2 i od 6 wieczorem. W sobotę, niedzielę i święto o godz. 3 i pół po południu z pełnym programem dla dzieci. Kasa czynna od 11-jej rano do 2-jej i od 6-jej wieczór. Początek przedstawienia wieczorem o godz. 9, a koncert o godz. 8¹/₂.

Dyrekcya.

Jamina Schoemeler

2971

ul. Andrzeja 5. Właścicielka Magazynu Mód ul. Andrzeja 5.

Po powrocie z zagranicy poleca na sezon obecny **MODELE I NOWOSCI** w wielkim wyborze.

TWO WISZA

PRZECHOWYWANIE MEBLI w Składach własnych

Opakowanie i Przeprowadzki. Wydzielanie Pożyczek.

Łódź, Piotrkowska № 69. Tel. 29-90. — Warszawa, Marszałkowska 104. Tel. 88-66

Teatr Popularny

przy ul. Konstantynowskiej 16.

Dziś w
środę i jutro
w czwartek

„Domy polskie”

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 35. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodni. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂ w południe i 7¹/₂—8¹/₂ wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂ po połud. Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 341

Dr. B. REJT

Średnia № 5, powrót.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie sypillisu Salvarsanem Ehrlich-Hata „806” i „9.4” (wstrzyknięcie). Leczenie elektrycznością (elektroliza) i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 9—1 i od 4—8 w niedzielę od 9—2 po południu. Dla Pań osobna poczekalnia. 3198

Anglik o sytuacji politycznej.

Berliński nasz współpracownik K. miał sposobność w niedzielę rozmawiać z wybitnym przedstawicielem polityki angielskiej w Berlinie o sytuacji ogólnej w Europie i położeniu na Bałkanach w szczególności. Uwagi angiłka są tem cenniejsze, że jest on doskonałym znawcą stosunków na bliskim Wschodzie, gdyż przeszło lat 15 przebył tam w służbie dyplomatycznej swojego rządu. Wywody jego streszczamy, jak następuje:

Ciekawem w obecnej chwili jest, że wszystkie czynniki interesowane bezpośrednio w przesileniu bałkańskim, protestują energicznie przeciwko interwencji mocarstw, zarówno państwa bałkańskie, jak i Turcja. Wypadki zaskoczyły i wyprzedziły akcję pośredniczącą Europy, a mocarstwom nie pozostaje nic innego, jak śledzić bieg wypadków, który stał się silniejszy od ich wpływów. Patrzymy naprzykład na Turcję. Za-

równo młodo jak staro-turcy energicznie protestują przeciwko interwencji Europy, a żaden rząd turecki nie mógłby swego narodu lekceważyć, nie chcąc się narazić na upadek. Turcy, aczkolwiek przyrzekają reformy w Macedonii, w rzeczywistości te wymuszone reformy uważają za dalsze rozczłonkowanie swej ojczyzny.

W Sofii i Białogrodzie tak samo odrzucają pośrednictwo mocarstw. Czarnogóra wypowiedziała nagle wojnę, by dać czas swym sojusznikom do ukończenia mobilizacji i skoncentrowania wojsk i uprzędzić mocarstwa. Oprócz tego zwycięstwo Nikity pod Decl i Tuzi trzynia część armii tureckiej na zachodzie, przez co ułatwi drogę na Adryanopol wojskom bułgarskim, stojącym pod Harmanli. Jutro lub pojutrze rozpocznie się wojna bułgarsko-turecka.

Jeżeli armia cara Ferdynanda pójdzie wzdłuż brzegu Maricy i wkroczy w dolinę Tracką, napotka na swej drodze na silną fortecę pod Adryanopolem, która wzmocniona jest długą linią okopów i szańców, ciągnącą się aż pod Kirkkilisse. Tu stoi ważna siła turecka, zagrażając nieprzyjacielowi drogę do stolicy tureckiej.

Czy zwyciężą bułgarzy lub turcy, wynik wojny zależeć będzie od Europy, bo mocarstwa uprzędziły zarówno Turcyę, jak Bułgarię, że nie dopuszczą do żadnych zmian terytoryalnych, chociażby zwycięstwo tej lub owej strony było najświetniejsze. Głównym celem wojny, o ile ona wogóle jest potrzebna, musi więc pozostać poprawienie losu chrześcijańskich ludów, lecz Anglia sądzi, że może to się stać i bez autonomii i. bez chrześcijańskiego gubernatora w Macedonii.

Co do niebezpieczeństwa wojny ogólnieuropejskiej, niewolno oczu zamykać na drzemające wciąż zazdrości mocarstw, które wskutek operacji militarnych na Bałkanach lada chwila mogą się zbudzić i wywołać pożar wojny ogólnieuropejskiej. To stanowi jądro niebezpieczeństwa w

chwili obecnej. A to niebezpieczeństwo jest wielkie. Znają je czarnogórcy i nie bez przyczyny zdążają w niebezpieczne sąsiedztwo Nowego Bazaru, gdzie są owe żywe interesy Austrii. Nie na darmo na kongresie berlińskim oddzielono Serbię od Czarnogóry sandżakiem nowobazarskim, a jeśli hr. Berchtold przed kilku dniami w delegacjach mówił o żywych interesach Austrii na Bałkanach, to mógł mieć na myśli tylko ową wiekową dążność Austrii do rozszerzenia swych wpływów aż do Solunja, a droga tam prowadzi właśnie przez sandżak Zachodnią część Bałkanów, to upragniona sfera interesów austriackich. Rosya przede wszystkim interesuje się Dardanelami i Czarnem morzem. Jej interesy są więc na wschodzie Turcyi. Oprócz tego ojcowską niejako czulością otacza państewka bałkańskie.

Rosya i Austrya wprowadzie zgodną teraz prowadzą akcyę, lecz mimo to Wiedeń podejrzliwie śledzi Petersburg, a odwrotnie Petersburg śledzi Wiedeń. Oba zaś te państwa niespokojnie wyczekują, co zrobi Rumunia. Jej stanowisko jest nieako kluczem przyszłych wypadków. Jeśli Rumunia pozostanie neutralną, to dla bułgarów i serbów droga do Adryanopolu jest otwarta. Jeśli zaś Rumunia stanie po stronie turków, trudno przewidzieć, co czeka cara Ferdynanda i jego armię.

Oto obawy, przejmujące każdego polityka europejskiego. Przyszłość trudno przewidzieć, bo całe zagadnienie jest zbyt skomplikowane i zawikłane.

Głosy prasy niemieckiej o wywłaszczeniu polaków w Prusach.

„Germania” pisze między innemi: „Tymczasem wywłaszczenie ma być ograniczone tylko do takich gruntów, które zmieniły właściciela, stały się więc przedmiotem spekulacji.

„Berl. Neueste Nachrichten” ograniczenie to przypisują uchwałę ministeryum całego, ale hakatyzm, jak to wynika już z dzisiejszych uwag jego organów, nie zadowolony jest tem, lecz będzie parł dopóty, aż rozpocznie się rugowanie polaków z ziemi odziedziczonej. Teraz żądają hakatyści ustawy parcelacyjnej. A gdy zrobiono początek z wywłaszczeniem polskich majątków większych, dlaczego nie ma się kontynuować wywłaszczeniem majątków niemieckich. Te same przyczyny, które przytaczano za dowód potrzeby wywłaszczenia, jako przyczyny polityczno-narodowe, można przytoczyć jako gospodarczo-narodowe wywłaszczenia wielkiej własności niemieckiej.

kiej dla popierania kolonizacji wewnętrznej. Bankructwa antypolskiej polityki zaprzeczyc niepodobna. Kroczenie na tej drodze tylko je powiększy."

Piz toczywszy głos „Berl. Tageblattu” o niefortunnym kroku rządu właśnie w chwili obecnej. „Germania” kontynuuje: „Tageblatt” porusza przez to najboleśniejsze miejsce w całej tej sprawie wobec położenia politycznego. W obecnym momencie zastosowanie ustawy o wywłaszczeniu jest wprost niesłychanym błędem. Mniejsza już o ludność polską w Prusach. Ależ czy urząd odpowiedzialny, nakazujący w chwili niebezpieczeństwa wojny wywłaszczenie, nie pamięta już rozpraw w parlamencie austriackim o wywłaszczeniu? Kończy „Germania” apelem do kierownika polityki zagranicznej i zapytuje, czy zarządzenie to nie zostanie odwołaniem?

„Post” pisze: Żałować należy, że rząd tak małe objekty wybrał sobie dla wywłaszczenia i na ten cel wyszukał sobie majątki nie przekraczające kilkuset hektarów obszaru. Zyczyć należało, aby rząd był wybrał na swój cel majątki rycerskie odpowiedniej wielkości, aby nietylko właściciele polscy, lecz także wielkie banki polskie uznały powagę chwili.

„Magdeburger Zeitung”, że wiedziała już dawno, iż na życzenie komisji kolonizacyjnej wywłaszczenie ma być rozpoczęte. Widocznie jednak przypisywano wartość pewną temu, aby publiczność o tem przedwcześnie się nie dowiedziała, zanim wszystkie formalności nie zostaną załatwione i uchwała o wywłaszczeniu polskim właścicielom nie zostanie doręczona.

„Berl. Tageblatt” pisze: Trzeba wskazać na tę okoliczność, że od daty uchwalenia ustawy o wywłaszczeniu nie było nieodpowiedniejszej chwili do jej zastosowania od obecnej. Potrzeba na to znacznego niezrozumienia nastroju politycznego wśród ludności polskiej, aby w takiej krytycznej chwili jak obecna, w ten sposób zrażać ją sobie. Z tych przyczyn „Tageblatt” wyraża nadzieję, że zarządzenie to zostanie cofnięte.

„Tagl. Rundschau” tryumfuje i gwałtownie domaga się ustawy parcelacyjnej. W niedzielnym numerze wita radośnie jej zapowiedź.

„Kreuz Zeitung” i „Deutsche Tageszeitung”, organy konserwatystów, milczą dotychczas i ograniczyły się na podaniu faktu gołosłownego i jego potwierdzeniu.

Teren wojny.

Główny teren wojny tworzyć będzie okolica Skutari i pogranicze sandzaku. W tych samych okolicach rozegrały się również między Turkami a Czarnogórcami krwawe walki w latach 1876 do 1878.

Wojskami czarnogórskimi dowodził wówczas książę Mikołaj, obecny król. W tej trzyletniej wojnie czarnogórcy odnieśli szereg świetnych zwycięstw nad Turkami. Turcy mieli w tej wojnie 14 tys. zabitych i rannych. Ostateczne zwycięstwo odniosło Czarnogórze.

Teraz jednak stosunek sił jest inny. Wówczas wojsko tureckie było źle zorganizowane, podczas gdy dziś jest ono wyćwiczone na wzór niemiecki przez niemieckich instruktorów. (Na granicy czarnogórskiej jest obecnie 15 tys. wojska tureckiego, którem dowodzi Essad pasza.)

Armia turecka przez swoją organizację ma przewagę nad armią czarnogórską, z drugiej jednak strony nie należy zapominać, że czarnogórcy są z urodzenia doskonałymi żołnierzami. Jako okoliczność niekorzystną dla Turcyi, podnoszą jednak, że wojska tureckie, zebrane w Albanii, są bardzo wycieńczone długą walką z powstańcami albańskimi.

Bardzo poważną rolę odegrają w tej wojnie albańczycy o których pozyskanie zarówno Turcyi, jak Czarnogóra czynią usilne zabiegi. Turcyi spodziewa się, że po ostatnich koncesjach, przyznanych malisorom i arnautom, może liczyć na ich poparcie. Nadzieje te mogą się ziścić, ponieważ malisorowie są odwiecznymi wrogami (?) Czarnogórze i tylko w ostatnim czasie, w rozpaczliwej walce z Turkami udali się do Czarnogórze o pomoc.

Natomiast co się tyczy arnautów, wiadomości są sprzeczne. Zapewniają ze strony serb-

skiej, że znany przywódca albański Issa Boljetinac, przyrzekł przyłączyć się do serbów. Jednakże zapewnieniu temu nie dają wiary.

Obrazki z wyborów.

Do biur wyborczych powołane zostały komisje obywatelskie, złożone: z Polaków, Niemców i Żydów. Komisje te czuwały nad prawidłowością wydawania kartek.

Otóż do komisji tych powinni być wybierani, po pierwsze: ludzie umiejący po polsku, aby mogli przynajmniej rozumieć, o co interesantom chodzi; powtórnie: ludzie ci, przeglądając paszporty, powinni rozumieć, co w nich napisane, a przedewszystkiem odczytać należycie nazwisko, zamieszczone w tym dokumencie.

Wczoraj do biura wyborczego trzeciego rewiru zgłosił się p. Stanisław Witczak, urzędnik z „Monopolu”, prosząc o wydanie swojej listy wyborczej. W biurze byli tylko sami Niemcy, którzy przywitani p. Witczaka po niemiecku:

— „Was wunschen sie?”

Pan Witczak zażądał listy.

Po pewnym poszukiwaniu i targach, aby raczono odezwać się do niego po polsku, albowiem niemieckiego języka nie umie, — odpowiedziano mu, że dla niego listy wyborczej niema!

Ale p. Witczak odpalić się nie dał — i nastawał, że lista być musi, gdyż jest wciągnięte jego nazwisko jako prawyborcy.

Zabrano się do powtórnego poszukiwania i wtedy p. Witczak dostrzegł, że zamiast przeglądać literę W, panowie ci szukali pod literą J.

P. Witczak zrobił im uwagę, że źle szukają i sam swoją listę odnalazł.

Analogiczny wypadek powtórzył się z p. Konstantym Jasińskim, w VI rewirze.

Niewiadomo, czemu to przypisać? Czy niedbalstwu? Czy analfabetyzmowi niektórych obywateli, wyznaczonych do kontroli biur wyborczych?

Wszak w Łodzi o to nie trudno, mieliśmy i mamy milionerów, którzy za ledwie podpisać się umieją.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Radziśława. Jutro Znatysław.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego. (Konstantynowska 16). Dziś i jutro „Domy polskie” sztuka historyczna. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POLSKI. (Cegielniana nr. 65). Dziś „Wicek i Wacek”, komedia Z. Przybylskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Cyganeria warszawska”, sztuka Adolfa Nowaczyńskiego. (Po raz pierwszy). Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIE. Jutro og. zwycz. zebr. czł. chrześc. Tow. dobroczynności, w sali Tow. kredyt. (Średnia 19) o godz. 4 po pol.

WYSTAWA RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWA. (Ogród Staszica). Jutro ostatni dzień otwarcia. Od godz. 10 rano do 10 wieczorem.

— Kancelarya komitetu wystawy rzemieślniczej (ogród Staszica) otwarta codziennie od g. 9 rano do 9 wieczorem.

CZYTELNIA PISM TOW. „WIEDZA” (Piotrkowska 103) otwarta od godz. 6 po pol. do 10 wieczorem, a w niedziele i święta od godz. 10 r. do 10 wieczorem.

BIBLIOTEKA STEBELSKICH (Mikołajewska 59) otwarta codziennie od g. 6 — 8 wiecz.; w niedziele i święta od 1—5 po pol.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po pol. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(x) Nabożeństwo dziękczynne. Jutro na intencję zakończenia pomyślnie Wystawy rzemieślniczo-przemysłowej, o godz. 10 rano odbędzie się nabożeństwo dziękczynne w kościele św. Stanisława Kostki.

(a) Wybory w powiecie. Wczoraj w lokalu gminy żydowskiej przy Nowym Rynku pod nr. 6, odbył się zjazd przedwyborczy właścicieli więk-

szej własności ziemskiej, zamieszkałych w obrębie pow. łódzkiego, oraz tych właścicieli drobnej własności ziemskiej, którzy wybrani zostali na 4 poprzednich zjazdach, odbytych w dniu 1 b. m. w Rokiciu Nowem, w Aleksandrowie, w Tuszyźnie i w Łodzi.

Na wczorajszy zjazd, z ogólnej liczby 153 mających prawo głosu, stawilo się 70 ziemian.

Wybrani zostali: Michał Leski, właściciel majątku Błoto, w gminie Beldów, Jan Kostanek, właściciel majątku Charbice, gminy Puczniew, Eugeniusz Zygmunt Lempicki, sędzia gminy z Tuszyzna i zarazem właściciel majątku Grabina Wola, gminy Zeromin, oraz Michał Kapuściński, obywatel Bałut.

(a) Wybory z Bałut. Wczoraj w oddziale magistratu, od godz. 9 rano do 9 wieczorem komisja wyborcza przyjmowała karty wyborcze od prawyborców miejskich pow. łódzkiego z pośród właścicieli większych własności, oraz tych, którzy zostali wybrani na zjazdach mniejszej własności. Z ogólnej liczby 3616 prawyborców złożono głosów 750. Obliczenie głosów nastąpi dzisiaj.

(a) Sprawy taryfowe. Zarządzający sprawami ogólnych zjazdów taryfowych przedstawiciele rosyjskich dróg żelaznych wyjaśnia, że przy przewozie w wagonach luzem antracytu, węgla kamiennego prasowanego, węgla brunatnego (w tem lignitu) węgla czarnego i miału (z grupy 112) w komunikacji miejscowej od stacji linii wąskotorowych kolei Warszawsko-Wiedeńskiej do stacji szerokotorowego dystansu kaliskiego, przy naładowaniu ich na półwagonów wąskotorowe kolei Wiedeńskiej o sile nośnej 1000 pudowej — pojemność których odpowiada pojemności wagonów tejże drogi 916 pudowej siły nośnej — opłaty przewozowe obliczają się za rzeczywistą wagę naładowanego towaru, lecz nie mniej niż za 916 pudów.

(x) Nowe prawo o towarzystwach wzajemnego kredytu. Ministerium finansów rozpoczęło pracę nad projektem prawa, dotyczącym wzmocnienia kontroli działalności towarzystw wzajemnego kredytu. Dotychczas ministerium nie miało prawa kontroli i mogło tylko zapytywać towarzystwa o różne ich interesy.

Oprócz tego ministerium uważa za niedo- godny dzisiejszy system otwierania towarzystw wzajemnego kredytu; otrzymanie ustawy było pewnego rodzaju koncesją. Ministerium proponuje system legalizacji.

Dalej ministerium zamierza utworzyć karę kryminalną za jednoczesne urzędowanie w różnych instytucjach kredytowych.

Projekt wejdzie pod obrady Dumy.

(e) Z przemysłu. Towarzystwo akcyjne Hermanna Schlee zamknęło 1911-1912 rok operacyjny następującymi cyframi: w przychodzie 1208076 rb., w rozchodzie 1137278 rb., dochód czysty 70797 rb. 80 kop.

Dywidendę wyznaczono w stosunku 7 proc. od akcyi.

(a) Ogłoszenie upadłości. Piotrkowski sąd okręgowy ogłosił upadłość łódzkiej firmy „Ader i S-ka”, istniejącej w Łodzi przy ul. Zielonej pod nr. 5, w osobach Fabiana Adera i Szulima Rużyckiego. Kuratorem masy upadłości mianowano adw. przys. Skrudzińskiego.

(e) Z giełdy zbożowej. Wczoraj na prywatnej giełdzie zbożowej panowało bardzo małe ożywienie. Na skutek otrzymanej w ubiegłą niedzielę depeszy o złym stanie zapasów zboża w południowo-zachodnich guberniach, gdzie wskutek deszczów znaczna część zboża zgniła na polu, ceny podskoczyły o 50 kop. na korcu.

Za żyto żądano po 5 rb. 50 kop., za pszenicę po 7 rb. 50 kop., za mąkę żytnią po 7 rb. 40 kop., za mąkę pszenną po 10 do 11 rb. zależnie od gatunku.

Tranzakcyj prawie żadnych nie zawarto.

(e) Nowe spółki handlowe. Sąd okręgowy piotrkowski ogłosił akty o zawartych nowych spółkach handlowo-przemysłowych, a mianowicie:

1) Sruł Feldman i Berek Feldman zawarli spółkę pod firmą „S. Feldman i S-ka”, na prowadzenie handlu towarami manufakturowymi w Łodzi. Termin spółki 6-letni. Kapitał zakładowy 2,000 rb.

2) Ajzyk Ajcherton z Sieradza i Jakób Dom-

bek z Pabianic zawarł spółkę pod firmą „J. Dombek i S-ka“ na prowadzenie w Pabianicach fabrykacji wyrobów wełnianych i półwełnianych. Termin spółki 3-letni; kapitał zapasowy 2000 rb.

(e) **Ze spraw szkolnych.** W swoim czasie donosiliśmy, że magistrat miasta wystąpił do gubernatora o pozwolenie na skorzystanie jeszcze w bieżącym roku szkolnym z kredytu 24 tys. rubli, przeznaczonych tytułem dodatkowej zapomogi z kasy miejskiej na utrzymanie szkół miejskich początkowych.

Obecnie nadeszło do magistratu pozwolenie na wydanie tej zapomogi już w roku bieżącym, wobec czego komisja szkolna rozporządzać będzie nowym zasiłkiem, pozwalającym na otwarcie tak niezbędnych nowych szkół początkowych.

(e) **Z sądu okręgowego.** W ostatnich czasach sąd okręgowy piotrkowski otrzymał niezwykłą ilość spraw, przeważnie cywilnych, wśród których przeważają skargi o fałszywe weksle.

Wobec nawału spraw w dniu dzisiejszym w sądzie okręgowym piotrkowskim odbywały się rozprawy w 7 salach: w 3 salach wydziałów karnych, w 3 wydziałów cywilnych i w 1 sprawie licytacyjne. Według obliczenia, w roku bieżącym do chwili obecnej wpłynęło do sądu okręgowego o 2600 spraw cywilnych więcej niż w roku ubiegłym.

Okoliczność ta wpłynęła na poparcie ze strony władz projektu utworzenia sądu okręgowego w Łodzi.

(a) **Z T-wa im. Chopina.** Na odbytem onegdaj posiedzeniu świeżo wybranego zarządu Towarzystwa muzycznego imienia Chopina rozdzielono między sobą czynności w sposób następujący: na prezesa powołano p. Józefa Radwańskiego, wiceprezesa—p. Konstantego Jannasza, sekretarza—p. Henryka Andrzejewskiego, bibliotekarza—p. Henryka Goebła, skarbnika—p. Franciszka Karpińskiego, gospodarza—p. Janusza Wereszczyńskiego.

Postanowiono w dniu 26 b. m. urządzić raut muzyczny, po wyczerpaniu zaś programu wieczór tańczący dla członków i wprowadzonych gości.

(e) **Z cechu pożyczoszników.** W nadchodzącą niedzielę o godzinie 4 po południu w mieszkaniu podstarszego cechu p. Pascha przy ul. Nawrot pod nr. 25, odbędzie się zebranie ogólne członków cechu pożyczoszników.

(e) **Zebranie komitetu ochrony I.** W piątek 18 b. m. o godzinie pół do 5 po południu w przytulku starców i kalek przy ulicy Dzielnej nr. 52 odbędzie się zebranie członków komitetu ochrony nr. I.

Pożądane jest ze względu na ważność spraw, jaknajliczniejsze zebranie się pań z komitetu. Zebranie to będzie prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

(a) **Kamera dezynfekcyjna.** Sprawozdanie z działalności kamery dezynfekcyjnej w Łodzi, za czas od 14 września do 14 października r. b. wykazuje, że sanitaryusze miejscy zdezynfekowali 40 lokali (70 pokoi) po chorobach zakaźnych, mianowicie: po szkarlatynie 17, po ospie 8, po dyfteryście 1, po dysenterji 7, po tyfusie 4, po gruźnicy 3, o ogólnej objętości 4589 metrów sześciennych, na zdezynfekowanie których zużyto 13767 sztuk pastylek formalinowych, sublimatu 290 gramów, formaliny w płynie 12,700 gramów, karbolu czystego 540 gramów, karbolu technicznego 8400 gramów, chlorku wapnia 8400 gramów, mydła szarego 32 funty, amoniaku 6600 gramów, sody mielonej 6600 gramów, spirytusu denaturowanego 33400 gramów. Włącznie zaś z dokonaniem od dnia 14 stycznia r. b. ogółem 376 lokali (685 pokoi). Prócz tego w samej kamerze zdezynfekowano za pomocą formaliny od dnia 14 września do dnia 14 października r. b. 1410 sztuk bielizny i pościeli (wagi 1562 funty).

Na mieście zdezynfekowano 8100 sztuk, włącznie zaś z dokonaniem przed tym terminem ogółem 83200 sztuk.

Wzwań o dezynfekcję było od 14 września do 14 października r. b. ogółem 60. Od lekarzy miejskich 24, ze szpitali 13, od obywateli 3. Dokonano razem 40, nie zgodzono się na dezynfekcję 11, odłożono do wyzdrowienia 9, nie dokonano zatem 20.

(x) **Z Kochanówki.** W dniu 1 września r. b.

znajdowało się w szpitalu chorych: mężczyzn 159, kobiet 133, razem osób 292. We wrześniu przybyło chorych: mężczyzn 8, kobiet 3, razem 11 osób., czyli we wrześniu r. b. liczyło się ogółem osób 303. Z tej liczby a) zmarło: 4 mężczyzn, b) wypisano: 5 mężczyzn (1 bez polepszenia, 3 z polepszeniem i 1 w stanie zdrowia), 5 kobiet (2 bez polepszenia, 3 z polepszeniem), ogółem osób 14.

Na dzień 1 października r. b. pozostało w szpitalu chorych: mężczyzn 158, kobiet 131, razem osób 289.

(x) **Ruch chorych.** W szpitalu miejskim dla chorób zakaźnych i gorączkowych ruch chorych w tygodniu ubiegłym był następujący:

W dniu 7 października r. b. było chorych na ospę 3, w tygodniu sprawozdawczym przybył 1, wypisało się 3, pozostał na kuracji w dniu 14 b. m. 1 chory. Na szkarlatynę było chorych 9, przybyło 2, pozostaje na kuracji 11. Na tyfus brzuszny był chory 1, wypisał się 1. Na dysenterję było chorych 6, wypisało się 4, pozostaje na kuracji 2.

Ogółem w dniu 7 b. m. było chorych 19, w tygodniu sprawozdawczym przybyło 4, wypisało się 8, pozostaje na kuracji w dniu 14 b. m. chorych 15.

Chorzy na dysenterję byli przyjmowani do szpitala od dnia 30 września, t. j. od daty zapadnięcia odnośnej ustawy w magistracie. Do daty wczorajszej ogółem leczyło się w szpitalu na krwawą biegunkę osób 19, z których 2 dotychczas pozostają na kuracji.

(a) **Kongres pedyatryczny w Paryżu.** W dniach od 6 do 10 października, odbył się w Paryżu pierwszy wszechświatowy kongres pedyatryczny (lekarzy chorób dziecięcych). W kongresie tym wzięli udział następujący polacy: profesor Raczynski ze Lwowa, jako przewodniczący sekcji polskiej, dr. Józef Brudziński jako sekretarz, pani M. Biehlerowa z Warszawy, dr. H. Rozenblatówna, dr. T. Mogilnicki z Łodzi, dr. S. Starkiewicz z Dąbrowy, dr. Potapowicz z Wilna i dr. Rudowska z Petersburga.

Samodzielne referaty wygłosili: prof. Raczynski „O wpływie braku światła na rozwój krzywicy“; p. Biehlerowa „O epidemii zapalenia mleczka paciorkowego w Królestwie Polskiem“. Oba referaty obudziły zainteresowanie; prócz tego wszystkim uczestnikom kongresu rozdana została broszura d-ra Mogilnickiego p. t. „L'état de pédiatrie en Pologne“, w której wykazano, jakie istnieją w Królestwie Polskiem instytucje pedyatryczne (szpitale, krople mleka, żłobki); podano wykaz prac polskich z dziedziny pedyatrii od 1900 roku.

Obecny kongres pedyatryczny w Paryżu, jak i niedawno odbyty ginekologiczny w Berlinie wykazuje naocznie, że nauka polska pomimo niezwykle ciężkich warunków, w jakich się znajduje, stale posuwa się naprzód.

(e) **Oświetlenie latarni.** Z dniem 14 października do 14 listopada latarnie miejskie zapalane i gaszone być winny w godzinach następujących:

od 14 do 19 października zapalane o godz. 5 min. 45 wieczorem i gaszone o 5 min. 15 rano;

od 20 do 26 października — zapalane o 5 min. 30 wiecz., gaszone o godz. 5 min. 30 rano;

od 27 października do 2 listopada — zapalane o 5 min. 15 wiecz., gaszone o 5 min. 45 rano;

od 3 do 9 listopada — zapalane o 5 wiecz. gaszone o godz. 6 rano.

od 10 do 13 listopada — zapalane o godz. 6 wiecz., gaszone o 6 min. 45 wiecz.

(x) **Przedstawienia dla młodzieży.** Urządzane przez „Wiedzę“ w czwartki w „Odeonie“, cieszą się tak dużym powodzeniem, iż sala stale jest zapełniona po brzegi, a setki dzieci odchodzić muszą od kasy bez biletów. Dla uniknięcia podobnego natłoku, zarząd „Wiedzy“ postanowił powtarzać co piątek przedstawienia czwartkowe, sprzedaż zaś biletów ograniczyć stosownie do ilości wolnych miejsc.

Byłoby pożądanem, aby kierownicy szkół, którzy przyprowadzają większe gromadki dzieci, czynili to w piątki, nie będą bowiem narażeni na brak biletów.

Początek przedstawienia we czwartki i piąt-

ki o godz. 4 po południu. Ceny miejsc dla młodzieży—kop. 5 na parterze i kop. 10 na balkonie. Bilety dla dorosłych, wyłącznie na balkonie, po 20 kop.

(a) **Wieczór Balthazara.** Wczorajsze przedstawienie przedstawienie znanego prestidigitatora Balthazara sprowadziło do sali koncertowej Vogla (Dzielna 18) dość licznych widzów.

Program był bardzo zajmujący; wszystkie sztuki magiczne, wykonywane z niezwykłą zręcznością wprowadzały w zdumienie publiczność, śledząc z zajęciem każdy numer programu. Niezmierne zainteresowanie rozbawionej publiczności obudziły: zaczarowane numera, zaczarowany zegar wieżowy, kule dyabła, cudowna lampa Alladyna (najnowsza iluzja), zniknięcie zegarka. Oklaskom nie było końca.

Dzisiaj odbędzie się ostatnie przedstawienie.

(x) **Potworna pogłoska.** Rozeszła się po mieście wieść, że pewne stronnictwo, jeżeli mu zabraknie głosów, ma zamiar przekupić wyborców z kurji robotniczej.

Musimy zaprotestować przeciw rozsiewaniu podobnych pogłosek. Jesteśmy bowiem moralnie przekonani, że przedstawiciele kurji robotniczej nie dopuściliby do tak uwłaczającego czynu.

(e) **Ciekawe oszustwo.** Sfery sądowe w Piotrkowie wprowadzone zostały w zdumienie oszustwem, jakie dokonane zostało z powodu sprzedaży jednej z nieruchomości piotrkowskich w drodze licytacji.

Właściciel tej nieruchomości p. Halik, człowiek bogaty, przyjął sobie za zasadę niepłacenie zobowiązań inaczej jak w ostatniej chwili przed egzekucją. Z racji należności hipotecznej wystawiono jego nieruchomość na licytację. Z zaplaceniem sumy zwlekał on do ostatniej chwili, wreszcie wsadzono go do aresztu z wyroku administracyjnego. Wypuszczony z aresztu wieczorem w przeddzień licytacji, pobiegł w nocy do komornika, p. Trzemeskiego, by zapłacić należność i nie dopuścić do licytacji, lecz komornik kazał mu przyjść naza utrzo rano przed licytacją. Tymczasem rano otrzymał na blankiecie komornika i za podpisem tegoż zawiadomienie, żeby przybył uiścić sumę nie rano, ale o 4 po poł. Gdy stawiał się o 4 po poł. u komornika z pieniędzmi, ten mu oświadczył, że nieruchomość p. H. sprzedana została z licytacji o godz. 12 w południe za sumę 7,000 rb. (wartość tej nieruchomości obliczają na 40,000 rb.), zawiadomienia zaś żadnego nie wysłał. Otrzymał przez p. H. zawiadomienie okazało się sfałszowane.

Nieruchomość tę nabyli przy pomocy innych Fuks i zięć jego Kohn, wypuszczeni niedawno z więzienia za kaucją, jako oskarżeni w głośnej sprawie fałszerstwa weksli obywateli ziemskich. Prokuratorya wstrzymała dalsze postępowanie licytacyjne, a policja śledcza zajęła się wykryciem sprawców oszustwa, przyczem nowonabywców nieruchomości i ich pośredników poprosiła do swej kancelaryi dla przeprowadzenia badań. Dostarczyciel listu p. Halikowi również został wykryty. Sprawa ta wzbudziła w Piotrkowie i okolicy wielką sensację.

(h) **Skazany szuler.** Sędzia pokoju VIII rewiru skazał Wolfa Zelmana na 14 dni bezwzględniego aresztu za urządzenie w swoim mieszkaniu szulerni. Szulernia mieściła się przy ulicy Kamiennej nr. 1.

(h) **Z sali sądowej.** Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego rozpatrywał wczoraj przy drzwiach zamkniętych sprawę Wincentego Tuszyńskiego, b. właściciela restauracji w hotelu Europejskim, oskarżonego o deflorację. Sąd, po przeprowadzeniu rozprawy, skazał Tuszyńskiego na pozbawienie praw i przywilejów, oraz na 6 lat rot areztańskich.

(p) **Zaczadzenie.** Na ul. Wierzbowej nr. 14 od wadliwie urządzonego pieca zaczął się na śmierć Błażej Paszczyk, robot, lat 31. Zgon stwierdził lekarz Pogotowia, Zonę Paszczyka, Annę, lat 30 i sublokatora, Stanisława Kobańczyka, zdolano uratować.

(p) **Nieszczęśliwy wypadek.** Na ul. Średniej nr. 65 Teofil Jędrzejczak, przy zrzucaniu z wozu bełek, został jedną z nich przygnieciony, przez co odniósł złamanie lewej nogi. Po nałożeniu opatrunku przez lekarza Pogotowia, odwieziono go do szpitala Poznańskich.

(a) **Kradzież.** W ubiegły poniedziałek wieczorem nieznaną złodziejkę za pomocą podrobionego klucza skradli z mieszkania Moszka Farbera przy ulicy Piotrkowskiej nr. 116 różne rzeczy, wartości 455 rb.

(a) Wybory w Zgierzu. Wczoraj w magistracie w Zgierzu odbyły się prawyborzy miejskie.

Z liczby 914 prawyborców, wniesionych na listę wyborczą, stanęło do urny 653.

Wybrany został na wyborcę ogromną większością głosów od m. Zgierza p. Ignacy Hordliczka, fabrykant.

(e) Z sądownictwa. Adwokat przysięgły przy sądzie okręgowym piotrkowskim p. Dobrosław Kleyna, zamieszkały w Piotrkowie, otworzył drugą kancelaryę swoją w Zawierciu.

(e) Nowa szosa. Ministerium spraw wewnętrznych zatwierdziło projekt budowy szosy I rzędu od wsi Cieleńniki do św. Anny w powiecie noworadomskim na przestrzeni 12 wiorst.

Koszt budowy tej szosy obliczono na 80 tys. rubli. Jednocześnie szosa prowadząca do Cieleńnik przekształcona została z II rzędu na szosę I rzędu.

S Z T U K A.

(x) Teatr popularny. Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś w środę i jutro w czwartek historyczna sztuka w 6 aktach „Domy polskie“.

W piątek arcywesoła komedia z francuskiego „Mąż o dwóch żonach“.

W sobotę po południu po cenach najniższych znakomita sztuka Sudermana „Honor“.

Pełne próby odbywają się ze sztuki H. Sienkiewicza „Pan Żołtiewicz“; sztukę ilustrują tańce, śpiewy i muzyka Z. Noskowskiego.

W pierwszej sztuce pełnej efektownych scen znajdują pole do popisu p.p. Borowska, Różańska, Bolesławski, Kułakowski i inni.

(x) Teatr polski (Cegielniana 63). Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Oczekiwana z wielkiem zaciekawieniem „Cyganerya warszawska“, ukaże się w czwartek d. 16 b. m. Za rękojmię powodzenia niech służy

machem i zrozumieniem odtworzył p. Zborowski. Gospodarna żonka—p. Różańska i postępową sufrażyską—p. Biskupska, wywiązały się z zadania bez zarzutu. Sympatycznym podlotkiem była p. Morska, ekscentrycznym wujaszkiem z Gwadelupy p. Dąbrowski, niezrównanym Hijo-bem Hilaryuszem p. Kułakowski. Ale ponad wszystkimi wykonawcami dobrą maską i jeszcze lepszym ujęciem roli górował p. Piekarski jako poeta... Wiktor Hugo Ponpon.

Teatr był pełny.

H. Gawroński.

WYBORY.

Dziś do godziny 12 m. 30 w cyrkułach wyborczych złożono następującą liczbę list wyborczych:

	złożono	na ogólną ilość wyborców
w I cyrkułe wyborczym	354	1261
w II „	412	2007
w III „	635	6018
w IV „	872	4295
w V „	około 300	834
w VI „	512	2532

W pierwszych czterech cyrkułach przeważają kartki wyborców żydów, którzy mają bardzo dobrze zorganizowaną agitację. W cyrkułe V przeważają polacy, w VI zaś Niemcy. (e)

Przesłanie finansowo-ekonomiczne.

Wojna bałkańska wywołała już ostre przesłanie finansowo-ekonomiczne i gwałtowną panikę na giełdach. A jest to dopiero początek.

Przecież zamarło życie ekonomiczne, handlowe i przemysłowe na przestrzeni od granic

przemówił proboszcz miejscowy, ks. Scherff.

Na mogile odprawił modły ks. arcybiskup Bilczewski.

Pogrzeb trwał cztery godziny. Ceremonia zakończyła się o godz. 2 po poł.

Uniwersytet rusiński we Lwowie.

Rząd austriacki wystąpił z projektem nowego projektu ordęzia cesarskiego w sprawie uniwersytetu rusińskiego. Jak „N. Fr. Presse“ donosi, projekt ordęzia wręczony został prezesowi Koła polskiego, d-rowsi Leo i prezesowi klubu ruskiego, Kost' Lewickiemu. Projekt obecny ordęzia zmniejsza okres czasu, w którym ma powstać uniwersytet ruski. Rok 1912 wliczonym zostaje w ów okres. Kwestyi wyboru miasta dla uniwersytetu nie przesądzono w ordęziu, lecz przekazano ją ciałom ustawodawczym. Poczyniono nadto w nowym projekcie pewne modyfikacje co do stosunków w uniwersytecie lwowskim przez okres przejściowy, to znaczy, aż do założenia samodzielnego uniwersytetu rusińskiego. Czyśto polski charakter obecnego uniwersytetu we Lwowie ma być zagwarantowany.

Rusini czynią starania, aby kwestyę uniwersytetu traktować odrębnie od kwestyi reformy wyborczej do Sejmu. Poseł rusiński Romańczuk był na konferencji u hr. Stürghka i min. Heindla w sprawach wewnętrznych Galicyi i w kwestyi uniwersyteckiej.

Sądzą, że komisye parlamentarne Koła polskiego i rusińskiego klubu zbiorą się w bieżącym tygodniu w Wiedniu, by ohradować nad projektem ordęzia. W kołach politycznych zgodnie podnoszą, iż nowy projekt ordęzia odpowiada wprawdzie zasadniczo poglądom, jakie minister oświaty Hussarek wygłosił 14-go ezerwca b. r. w komisyi budżetowej izby w sprawie uniwersyteckiej, ale że wprowadzone do niego po-

nał król Piotr, szefem sztabu gen. mianowano dotychczasowego ministra wojny gen. Putnik.

W Czarnogórze dowódcą naczelnym jest król Mikołaj. Pod nim głównymi dowódcami są: gen. Vukoticz, gen. Boskowicz (odebrał sobie życie w obawie przed obłokaniem dnia 9 b. m. w Podgoricy) i gen. Jurokicz, szefem sztabu gen. jest gen. Martinowicz, organizator wojsk czarnogórskich.

TELEGRAMY.

SPAŁA, 15 października (P.) Telegram ministra Dworu Cesarskiego: „Dziś wyjechał ze Spały zagranicę jego królewska wysokość książę Zygmunt Pruski“.

PETERSBURG, 15 października (P.) Budżet ministerium wojny na r. 1913 obliczono na rb. 545,581,753, więcej o rb. 52,659,585 aniżeli w r. 1912.

SOFIA, 15 października (P.) Wczoraj około 500 żołnierzy tureckich napadło na posterunek bułgarski na południo-zachód od Czukurken w okręgu Tambasz. Nieliczni żołnierze bułgarscy, pilnujący posterunku, aby stosownie do instrukcji unikać wszelkich zajęć, opuścili posterunek bez strat.

KONSTANTYNOPOL, 15 października (P.) Według pogłosek, rząd turecki uwolni zatrzymane statki greckie z ładunkami, przeznaczonymi dla państw zagranicznych, włączając i statki znajdujące się w portach morza Czarnego. Zpełnemu zatrzymaniu ulegną statki z balastem, które użyte zostaną do przewożenia wojska.

PARYZ, 15 października (P.) Agencja Havasa donosi, że wczoraj w ministerium spraw zagranicznych odbyła się narada prezesa ministrów Poincaré'go z niektórymi innymi ministrami, naczelnikami generalnych sztabów armii i floty oraz dyrektorami oddziału politycznego ministerium spraw zagranicznych, oddziału papierów publicznych i sprawozdań publicznych. Na posiedzeniu omawiano kilka spraw rozpatrywanych już w ciągu kilku miesięcy.

Posiedzenie to wywarło w Paryżu widoczne wrażenie, a obecność generalissimusa i głównego admirała wywołała komentarze.

Według pewnych danych z wiarogodnego źródła narada ta bynajmniej nie wypływa z warunków charakteru zewnętrznego.

KOBURG, 15 października (P.) Car Ferdynand zaprosił dyrektora szpitala w Koburgu profesora Kolmersa, który brał czynny udział w organizacji pomocy lekarskiej podczas wojny rosyjsko-japońskiej, do kierownictwa takąż pomocą na teatrze wojny.

KONSTANTYNOPOL, 15 października (wł.) Oficerowie niemieccy, którzy służyli w armii tureckiej podczas jej reformy, wstępują z powrotem do tureckich szeregów.

PARYZ, 15 października (wł.) Poseł bułgarski Stanjew opuszcza jutro Paryż, ponieważ wstępuje do armii bułgarskiej i chce wziąć udział w wojnie.

SOFIA, 13 października (wł.) Nad brzegiem morza Czarnego skonsygnowano 40 tys. wojska. Reszta zmobilizowanej armii kwateruje nad granicą turecką.

KONSTANTYNOPOL, 5 października (wł.) Według komunikatu urzędowego, serbowie przeszli granicę turecką w okolicy Taszildze.

PARYZ, 15 października (wł.) Z Konstantynopola donoszą, że Turcja miała już odwołać postów z Aten, Sofii i Białogrodu.

BIAŁOGROD, 15 października (wł.) Wojsko serbskie przekroczyło granicę pod Keysanem, z zamiarem marszu na Prisztinę.

BIAŁOGROD, 15 października (wł.) Wojska tureckie po bitwie pod Ristowaczem, cofnęły się poza granicę serbską.

BIAŁOGROD, 15 października (wł.) Wojsko serbskie wkroczyło przez Prisztinę do Staro-Serbil pomiędzy Mitrowicą i Iskibem. Turcy uzbrajają tam plemiona albańskie, które mają poprzeć wojska tureckie.

KONSTANTYNOPOL, 14 października (wł.) Wydano urzędowy biuletyn o stanie rzeczy na teatrze wojny. Według tego biuletynu, turcy pod miejscowością Gusinje przeszli do akcji zaczepnej i wyparli czarnogórców za granicę Czar-

nogórze. Obecnie toczy się bitwa na terytorium czarnogórskim.

Walki pod Beraną trwają, a bitwa pod Wranje, która rozpoczęła się onegdaj, skończyła się zwycięstwem Turków. Bitwa była bardzo zażarta.

PARYZ, 15 października (wł.) Z powodu ultimatum i rozpoczętych kroków wojennych na Bałkanach, usposobienie pesymistyczne i zniżkowe na giełdzie wzrasta w sposób niepokojący. Prezes ministrów Poincaré odbył dziś dłuższą konferencję z ambasadorem rosyjskim, Izwolskim.

KONSTANTYNOPOL, 15 października (wł.) Zerwanie stosunków dyplomatycznych z państwami bałkańskimi oczekują na dziś wieczór. Poselstwa niemieckie we wszystkich państwach bałkańskich przyjmują opiekę nad pozostałymi tam poddanyymi państwa otomańskiego.

KONSTANTYNOPOL, 15 października (wł.) Rada ministrów odrzuciła jednogłośnie propozycję zawartą w nocy państw bałkańskich i postanowiła pozostawić ją bez odpowiedzi, powierzywszy honor i godność narodu oraz całość państwa, armii tureckiej.

PARYZ, 15 października (wł.) Depesza z Konstantynopola donosi, że turcy odnieśli świetne zwycięstwo pod Gusinje nad czarnogórcami.

BRUKSELA, 15 października (wł.) Dzienniki donoszą o fałszerstwie akcji pewnego belgijskiego towarzystwa kolejowego. Wykryto przeszło 50 tys. fałszywych akcji 500-frankowych. Administrator Towarzystwa zbiegł.

WIEN, 16 października (P.) W delegacjach austro-węgierskich z powodu oświadczenia ukraińca Skolstockiego o rozwoju agitacji rusofilskiej w Galicji i na Bukowinie, minister Affenberg powiedział: Bardzo boleję, że agitacja taka istnieje, jednakże armia w tym wypadku zdziałać może bardzo niewiele. Jest to obowiązkiem czynników kompetentnych zwrócić poważną uwagę na tę okoliczność, by w porę przygotowanymi być na spotkanie się z niebezpieczeństwami, jakie Skolstocki odmalował w takich ciemnych barwach.

WIEN, 16 października (P.) Delegacja austriacka przyjęła budżet ministerium wojny i marynarki wraz z kredytami dopełniającymi. Minister wojny Affenberg powiedział: Przyjęcie kredytów na potrzeby wojenne stanowi tak niezbędną konieczność, jak gorącym jest powszechne pragnienie utrzymania pokoju. Naturalnie, włożone na barki ludności brzemiona jest ciężkie, jednakże w porównaniu do innych państw o wiele lżejsze, dla utrzymania armii austro-węgierskiej w gotowości.

Oprócz tego, choćby najcięższe wydatki na uzbrojenie, winny mieć pierwszeństwo wobec współczesnej wojny. Bez względu na dążenia wszystkich do pokoju, nikt w pokój wieczny nie uwierzy.

Rozpalona obecnie wojna jest typowym dowodem tego, albowiem nie monarchowie i rządy państw walujących powołali narody swe na pole bitew, jeno one same są temu winne, że wojna wybuchła. W przeciwnym wypadku zdumiewający bieg mobilizacji nie mógłby mieć miejsca, byłoby to wprost niemożliwym.

LONDYN, 16 października (P.) Biuro Reutersa dowiaduje się, że propozycje Francji, dotycząca zwołania konferencji mocarstw w kwestyi bałkańskiej, otrzymano tu i poddano poważnemu roztrząsaniu.

NEW-YORK, 16 października (P.) W mowie na bankiecie na cześć oficerów floty, Taft oświadczył, że Stany Zjednoczone zachowają neutralność.

CETYNIA, 15 października (wł.) Poddanie się miasta Tuzi czarnogórcom nastąpiło po trzygodzinnej zaciętej walce. Miasto poddało się, bez wskazania warunków. Wiele broni i amunicji dostało się w ręce czarnogórców.

PARYZ, 15 października (wł.) Do tutejszych agencji telegraficznych depeszują: miasto Tuzi, po zaciętej walce poddało się wojskom czarnogórskim.

WIEN, 15 października (wł.) Do „Neue Freie Presse“ telegrafują: Pod Tuzi kapitulowało 5,000 Turków. Czarnogórcy zabrali 8 dział i 7000 karabinów Mausera.

LONDYN, 15 października (wł.) Po kapitulacji tortu Ipek, czarnogórski król Mikołaj za-

tknął sztandar czarnogórski. Czarnogórcy wzięli 2,600 jeńców; są jednak w kłopotcie, gdyż nie mają dla nich żywności.

WIEN, 15 października (wł.) „Suedswischer Korrespondent“ donosi: Czarnogórcy ponieśli pod Tuzi tak wielkie straty przez celny ogień artylerii tureckiej, że król Mikołaj kazał przerwać walkę, aby uniknąć dalszego rozlewu krwi.

CETYNIA, 15 października (wł.) Obustronne straty w ostatnich walkach, zwłaszcza pod Tuzi, obliczają na 1,400 zabitych i rannych.

BERLIN, 15 października (wł.) Tutejszy turecki konsul generalny oświadcza, że jest rzeczą wykluczoną, ażeby w Tuzi, jak głoszą niektóre doniesienia, poddać się mogło 6,000 żołnierzy tureckich czarnogórcom, a to dlatego, że nad granicą czarnogórską Turcja nie ustawiła żadnego korpusu i załoga w Tuzi mogła wynosić tylko kilkuset ludzi.

OPOLE, 15 października (wł.) Na wyborach wyborców do sejmiku pruskiego zwyciężyli w okręgu tutejszym Niemcy. Tych ostatnich wybrano 300, natomiast Polaków 220. Wobec tego na miejsce dotychczasowego posła ks. Kapicy, który zrzekł się mandatu dla dogodzenia centrowym przyjacielom, wybrany będzie Niemiec.

NOWY JORK, 15 października (wł.) Z Milwaukee telegrafują: Dziś około południa do wychodzącego z hotelu Roosevelta strzelił z rewolweru pewien robotnik. Kula trafiła i utkwiała w mięsień piersiowy, zadając ranę dotkliwą, lecz nie niebezpieczną. Ratunek zawdzięcza b. prezydent Stanów głównie tej okoliczności, że na piersiach, w wewnętrznej kieszeni surduta, niósł dziś gruby rękopis mowy, którą miał właśnie wygłosić na posiedzeniu. Siła kuli, która ugodziła w rękopis, znacznie osłabła, tak, że kula oparła się na kości, nie uszkodziwszy organów wewnętrznych. Pomimo odniesionej rany, Roosevelt udał się na zgromadzenie i rozpoczął mowę, jednakże musiał przestać z powodu upływu krwi i powrócił do hotelu, gdzie się poddał opiece lekarskiej.

Sprawcą, którego natychmiast schwytano, a tłum chciał go zlynaczyć, czemu tylko policja przeszkodziła, jest niemiecki socjalista z Bawarii, nazwiskiem Schrank, który przed kilku laty uciekł ze swej ojczyzny przed groźącym mu procesem i karą za różne przestępstwa natury politycznej.

Roosevelt wyjechał z Milwaukee.

PARYZ, 15 października (wł.) Według doniesień z Ouchy punktacje pokoju włosko-tureckiego już zostały ustalone. Włochy zobowiązują się zapłacić Turcji czterdzieści milionów odszkodowania wojennego.

PARYZ, 15 października (wł.) Z Ouchy telegrafują: warunki pokoju pomiędzy przedstawicielami Włoch i Turcji, zostały dziś podpisane.

WIEN, 15 października (wł.) Pokój włosko-turecki dziś zawarty.

RZYM, 15 października (wł.) Dziś o godz. 6 wiecz. podpisane zostały w Ouchy preliminarja pokojowe pomiędzy Włochami i Turcją.

PODGORYCA, 15 października (wł.) Źródła urzędowe donoszą, że wczoraj miasto Tuzi z fortifikacyami i załogą w liczbie 5,000 ludzi poddało się czarnogórcom.

Sprawiło to w Podgoricy i wsiach okolicznych wielką radość.

Wojska czarnogórskie zdobyły Wrańsko i Bordo.

Z ostatniej chwili.

Petersburg, 16 października (wł.) W półurzędowej gazecie „Rossii“ ukazał się artykuł, w którym powiedziano, że dzięki zabiegom dyplomacji Sazonowa i dobrym chęciom dyplomacji Francji i Anglii uda się jaknajrychlej ugasić zarzewie strasznego rozlewu krwi, która polałaby się na Bałkanach.

O powikłaniach europejskich na razie mowy niema, jednakże, kończy ten artykuł, gdyby poważny kryzys na Bałkanach zerwał wszelkie iluzje, to Rosya patrzy na te wypadki ze spokojem, przekonana, że posiada dostateczne środki i siłę dla obrony własnych interesów i oso-

W czwartek 17-go października, jako w pierwszą bolesną rocznicę zgonu nieodżałowanej pamięci męża mego

s. i p.

Jana Bankowskiego

odbędzie się żałobne nabożeństwo w kościele ś. go Krzyża o g. 9^{1/2} rano, na które zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych

Zona z dziećmi

3906

bistej godności państwa i może z tych środków korzystać w każdej chwili.

Konstantyn., 16 października (wł.) Dzisiaj od rana budynki poselstw państw bałkańskich strzeżone są przez silne oddziały wojska: ludność podniecona grozi zburzeniem gmachów.

Sofia, 16 października (wł.) Odwołanie posła tureckiego sprawiło tu olbrzymie wrażenie, pomimo, że wszyscy się tego spodziewali. Fakt dokonany poruszył całe miasto. Dla posła tureckiego stoi w pogotowiu pociąg.

Saloniki, 16 października (wł.) Z granicy serbskiej donoszą, że oddziały serbskie zaatakowały Turków pod Prepołem, zostały jednak odparte pod Zybechce; przyszło również do starć, przyczem po stronie serbskiej czynna była artyleria. Panuje tu przekonanie, że wojna rozpoczęła się już na całej linii.

Saloniki, 16 października (wł.) Wczorajsza walka pod Beraną trwała 8 godzin i została nierozstrzygnięta. Turcy oczekują większych posiłków i mają nadzieję powstrzymania czarnogórców w dalszym marszu na Skutari.

Mediolan, 16 października (wł.) Wiele osób zachorowało tutaj ciężko po zażyciu pigułek, które rozesała pocztą jakieś anonimowe towarzystwo. Sledztwo wykazało, że posyłek tych wysłano kilka tysięcy, przeważnie właścicielom domów. Pigułki zawierały żywe srebro. Kilkaset osób jest umierających. Sprawców dotąd nie wykryto.

Konstantynopol, 16 października. (wł.) Tutajsza rada ministrów uchwaliła odwołać posłów swoich z Bułgarii, Serbii i Grecji, nakazując telegraficznie natychmiastowy ich wyjazd wraz z personelem.

Rząd uchwalił na ostatnią notę nie odpowiadać. Oznacza to wybuch wojny.

Konstantynopol, 16 października. (wł.) Wczorajsza rada ministrów, która uchwaliła odwołać

swoich posłów z Białogrodu, Sofii i Aten, trwała 13 godzin. Decydującym motywem odwołania posłów z Bułgarii i Serbii było to, że państwa te wysłały do Turcji znaną notę co do Grecji, dlatego, że zaanektowała Kretę. Minister spraw zagranicznych opuścił na chwilę radę ministrów, aby zatelegrafować do posłów rozkaz natychmiastowego wyjazdu.

Konstantynopol, 16 października (wł.) Ministerium wojny otrzymało wiadomość, że oddziały serbskie wkroczyły na terytorium Nowego Bazaru. Wzdłuż całej linii granicy rozpoczęły się starcia.

Berlin, 16 października (wł.) Wczoraj na bankiecie przedstawicieli kupiectwa wygłosił Kiderlen-Waechter uspokajającą mowę, wobec paniki, wywołanej w niemieckim świecie handlowym faktem wybuchu wojny.

Mówca wyraził nadzieję, że uda się mocarstwom zapobiedz rozszerzeniu się wojny bałkańskiej na inne mocarstwa.

Wybory w Warszawie.

Telefonem.

Wczorajsze wybory w Warszawie przyniosły następujące rezultaty:

- I okrąg zwyciężyła lista koncentracji.
  - III okrąg zwyciężyła lista żydowska nacjonalistyczna.
  - VI okrąg zwyciężyła narodowo-demokratyczna lista.
  - VII okrąg zwyciężyła lista żydowsk. nacjonal.
  - VIII okrąg zwyciężyła lista lewicowa.
  - IX okrąg zwyciężyła lista koncentracji.
  - X " " " koncentracji.
  - Figurował tu Dmowski, który przepadł.
  - XI " " " koncentracji.
  - XII " " " " "
  - XIII " " " " "
  - XIV " " " " Nar.-Demokracji.
  - XV, zwyciężyła lista żydów nacjonalistów.
- W V, II i IV okręgu, chociaż rezultat nie jest wiadomy, przewidywane jest jednak zwycięstwo żydów nacjonalistów.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Pisarzowi robotnikowi. Praca obszerniejsza praktyczniej jest pisać na kartkach. Ładne kartki łatwo mogą się zawierzać.

OFIARY.

Na „Gniazdo” Tow. opieki nad dziećmi.

S. Broniewski, za samowolną przeróbkę rur gazowych w mieszkaniu własnym przy ul. Nowomiejskiej nr. 28 składa jako karę 5 rb.

GIEŁDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne—godzina 1, dnia 16/10/12 roku).

	Zad.	Ofiar.		Zad.	Ofiar.
Czeki na Berlin . . .	46.45	—	5% L. m. Piotrkowa	—	—
4% Renta . . .	93.75	93.75	Akc. Lilpopy . . .	—	—
5% Pożyczka z 1905	—	—	„ Futiłowskie . . .	—	—
5% Pożyczka z 1908	—	—	„ Radzki i S-ka	—	—
Premjówka 1-jej em.	470	460	„ Starachowickie	—	—
II-jej . . .	862	852	Banku H. m. Warsz.	—	—
Ślacheckie . . .	308	298	„ Łódzi . . .	—	—
4% Listy Ziemskie . . .	88.10	87.00	Rużki i S-ka n. ak.	—	—
4% „ „ „ „	—	—	B-ku H. Warsz. n. ak.	—	—
5% Listy Warsz. . .	91.05	90.65	B-ku Dysk. Warsz.	—	—
4% „ „ „ „	87.80	86.30	Akcyje Żyrard. zakł.	—	—
5% L. Łódz. „ 7 s.	—	—	5% Oblig. Warsz.	—	—
4% L. Łódz. „ s.	—	—	4% L. Częstochowy	—	—
Bank H. Łodzi n. ak.	—	—	Bank Państwa . . .	—	—

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr sprawdzo- ny do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiat- ru (w sekundę)	Uwagi
15/X 1 popoł.	748.5	+ 6,4	91	Pn W 1	Z dnia 15/X Temperatura max. + 8,8 C., min. 4,0 Opad: 4,2 mm
15/X 9 wiecz.	748.8	6,8	95	Pn Z	
16/X 7 rano	744.8	4,4	98	Pn Z 2	

Księgarnia „Przeglądu Katolickiego”

UL. ŚW. ANDRZEJA № 3.

POLECA: ŻYWOITY ŚWIĘTYCH POLSKICH, KRÓLOWA JADWIGĘ I WSZYŚKIE WYDAWNICTWA TEJŻE KSIĘGARNI, JAK NÓWNIEMZ OBIAZY, RÓZNOE, POZYTÓWKI ARTYSTYCZNE I MATERIAŁY PISMENNE.

Dla młodzieży i starszych:

- Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz” wydanie ozdobne z ilustracjami St. Masłowskiego; cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumeratorków „Rozwoju” tylko 1.25 kop.
- Feliks Koneczny — „Dzieje Polski” 2 tomy, z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski. cena w oprawie rb. 2.00, broszurowane 1.50 kop. dla prenumeratorków — w oprawie 1.30 kop. broszurowane rb. 1.00.

Teatr Polski

Cegielniana 63.

W piątek, dnia 18-go października b. r. „W GOŁĘBNIKU”

Komedia w 3-ach aktach Ign. Nikorowicza.

Bilety po cenach popularnych (najniższych) wcześniej nabywać można w cukierni W. Komora, Dzielna róg wschodniej, codziennie od 10-ej rano do 1-ej po południu i od 4-ej do 8-ej wieczorem. 3900

DRABNE OGŁOSZENIA.

- A** Meble różne z 5-ciu potanio: łózka z materacami, bieżniarkę, szafy, toaletę, kredens, stół, krzesła, otomane, tremo, biurko, etażerka, garnitur salony, stopy, stoliki, obrazy, lampy, drobiazgi, Pańska 54—1. 9065—2—2
- A** Meble różne z kilku pokojów wyjeżdżając w tych dniach rozsprzedam tanio oraz biurko Konstantynowska 45—11. 8916—6—2
- A** Meble z trzech pokoi rozprzedam z powodu wyjazdu, Południowa 24—14. 9042—3*—2
- B** Ona niemiecka potrzebna zaraz Rokicińska 75 m. 2. 8944—2
- C** chłopiec piszący potrzeby do usługi kantorowej, Nowa 5 róg Przejazd. 9127—1
- C** chłopiec potrzebny do apteki. Andrzejka 26. 9118—1
- D** wa magle zaraz do sprzedania. Wiadomość ulica Zielona nr. 48. 9106—3—1
- D** o sprzedania kostium za rub. 6 na osobę szczupłą, oraz zakiet pluszowy. Wiadomość: ul. Przejazd Nr 48 m. 11. 8795—6—4
- D** ynamo tanio do sprzedania, amper 35, volt 110. Wiadomość ulica Widzewska 123 m. 28. 9026—3—3

- D** o sprzedania sklep kolonialny z mlecznarnią i obiadam, ulica Nawrot nr. 52. 9028—3—3
- D** rogista ze świeżo ukończoną praktyką poszukuje kondycyi. Oferty: Łódź, Księży Młyn 7 m. 7, St. Zenderowski. 9031—2*—2
- D** o wynajęcia mieszkanie o 100 rb. taniej zwykłej ceny składające się z 3 pokoi z kuchnią, pokoiem dla służącej, fornierówce posadzki, wanna, klozet, centralne ogrzewanie, elektryczne oświetlenie i parcelka ogrodu. Wiadomość: Widzewska 135. 8942—3*—2
- G** ospodynin z gotowaniem poszukuje posady do samotnego. Oferty w Rozwoju pod „K”. 9109—3—1
- J** est do wynajęcia frontowy pokój umeblowany z osobnym wejściem, Piotrkowska 209 u Dolewskiego. 9085—3—2
- L** ózko, stół, biurko, i wiele innych rzeczy do sprzedania, Piotrkowska 109 m. 2. 9131—2—1
- M** amkę młodą, zdrową poleca Kantor służby, Piotrkowska 109. 9132—2—1
- M** agiel do sprzedania z powodu przeprowadzki, Radogoszcz, ul. Srebrna № 8. Wiadomość w sklepie. 9098—2—1
- M** aszynę nożną bębnową mało używaną sprzedam, Południowa 24—14. 9043—3*—2

- M** aszyny „Underwood”, Remington, „Bennet”, „Continental”, „Smith Premier”, okazynie do sprzedania. S. Bienkowski, Piotrkowska 41. 8875—5*—5
- M** eble żelazne własnego wyrobu, materace, primusy, wyżymaczki, naczynia aluminiowe najtaniej, na raty, Mikołajewska 25. 8790—36.pt—3
- M**agle nowe do sprzedania, ul. Zgierska 24. 9025—3—3
- N** iemiecki inteligentny chce pobrać nauki polskiego języka wzamian niemieckiego, obojście, Mikołajewska 46 m. 7, od 11—12. 3225—2—2
- O** soba w średnim wieku poszukuje zajęcia do opiekowania się dziećmi lub zarządu domem. Łaskawe oferty: „Rozwój” pod „Osoba”. 9082—2—2
- P** otrzebni są zaraz zdolni czeladzie tapicerscy, ul. Składowa nr. 15 m. 1. 8954—6—5
- P** otrzebna do pralni zdolna chemiczarka, ul. Piotrkowska 88. 9089—2—2
- P** otrzebni tapiczerzy, ul. Nawrot nr. 37. 9088—3—2
- P** okoje kawalerskie z osobnym wejściem z wygodką i usługą, Długa 72. 8982—3—2
- P** rzyjmuje do roboty wszelką damską garderobę bardzo tanio, Południowa nr. 5 m. 10. 9125—1

- P** ralnia do sprzedania z powodu zmiany interesu, byle zaraz, ul. Nowo-Cegielniana nr. 31. 9054—3—3
- P** otrzebni są zdolni stolarze, Widzewska nr. 136. 9017—3—3
- P** anna z dobrej rodziny, obecnie ekspedjentka w interesie konfekcyjnym, chciałaby zamienić swą posadę, na inną, tegoż zawodu czy też na posadę kasyerki w składzie aptecznym. Łaskawe oferty pod „J. K.” w administracji niniejszego pisma. 9009—3—3
- P** rzyjmę inteligentnych panów na mieszkanie. Tamże obłady prywatne ulica Wólczajska nr. 164 m. 50 w oficynie. 9048—3—3
- P** otrzebne drobiazdziki, ulica Pańska nr. 44. 9051—3—3
- P** otrzebne zdolne fryzjerki, ul. Andrzejka nr. 1. 9039—3—3
- P** otrzebna panienska do szycia bielejzny, Benedykta 20 m. 31. 9038—3—3
- P** okój do odstąpienia zaraz, Konstantynowska 26, I piętro front. 9075—2—2
- P** otrzebne zdolne panny do szycia, Zawadzka 19 m. 18. 9059—2—2
- P** otrzebne po 56.000 towarzystwa rb. 14 do 20 tysięcy na 1 numer hypoteki: Oferty pod lit. „A. Sch.” administracja Rozwój. 8945—3*—3

- P** otrzebna sklepowa do piekarni. Oferty pod „Ma”. 9122—2—1
- P** anienka z 5-cio klasowym wykształceniem poszukuje posady w biurze lub sklepie. Oferty proszę składać w administracji „Rozwoju” dla „M. A.” 9120—1
- P** oszukuje posady inteligentna panienska; bony lub kasjerki, byle zaraz może być na wyjazd z szyciem. Oferty składać w administracji „Rozwoju” pod „inteligentna”. 8934—3*—3
- P** otrzebny pokój nieduży, elektryczny umeblowany, bardzo czysty z oddzielnym wejściem przy chrześcijańskiej rodzinie. Oferty „Rozwój” № 17”. 8987—3*—3
- P** od Łodzi, w miejscowości suchej, lesistej, poszukuje się na lat kilka domu od piętnastu (do dwudziestu) pokojach z ogrodem. Oferty przyjmuje Biuro Ogłoszeń „Promień” da „Ligi”. 8693—5*—5
- P** oszukuje panów z całodziennym utrzymaniem na mieszkanie. Wiadomość: Targowa nr. 54, oficyna 2 piętro, Matuszyński. 8858—3sw—3
- P** oszukuje posady w przedzalni w charakterze praktykanta z 4-o klasowym wykształceniem. Oferty pod „K. T.” w Rozwoju. 9088—1

W piątek, dnia 18-go października 1912 roku

w teatrze „LUNA”

ulica Przejazd № 1. Tytko jeden dzień ulica Przejazd № 1.

Na dochód **Rezerwy Rzemieśniczej**

Program składać się będzie: 5253

- 1) **Otwarcie Wystawy Rzemieśniczo-Przemysłowej.**
  - 2) **Wielkie Święto Pracy** na placu Wystawy Rzemieśniczo-Przemysł. 5253
  - 3) **Uciekinierka** Dramat z życia współczesnego. || 4) **Tajemnice Egiptu** — Dramat.
- Nad program: 5) **Ostatnie wydarzenia na Bałkanach.**
Początek o godz. 2-ej. Początek o godz. 2-ej.

Powidła śliwkowe dobrego smaku na pudy. Wiadomość wiesz Sztetlewek sf. Zagórów, M. Kin. 9115-2*-1

Przyjmę przyzwoitą osobę na mieszkanie, Widzewska № 145 m. 33. 9129-1

Poszukuje praktyki, za elektrotechniką, drukarza lub cukiernika albo do biura. Wiadomość: Pabianice, Ogrodowa 24 m. 4. 9112-1

potrzebni chłopcy do terminu do reżenika, Długa № 3, Jan Elzner. 9111-3-1

Przyjmę dwóch panów na mieszkanie, Wiadomość: ul. Andrzeja № 15 m. 50. 9104-2-1

Przyjmę na mieszkanie dwie panienki z dobrej rodziny, Karola nr. 10 m. 5. 9101-1

Przyjmę kilku mężczyzn na mieszkanie, Spacerowa 19. Wiadomość u fryzjera. 9156-1

Sklep spożywczy zaraz do sprzedania. Wiadomość ulica Andrzeja róg Pańskiej, J. Malczewski. 9108-3-1

Sklep z piwem do sprzedania, Suwalska 16. 9128-3-1

Sklep spożywczy do sprzedania ul. Nowo-Zarzewska nr. 72. 9110-3-1

Sklep kolonialny w dobrym punkcie do sprzedania, ul. Zgierska nr. 23. 9125-3*-1

Schody drewniane nowe na jedno piętro oraz rolwaga do sprzedania, Nowa 3 róg Przejazd. 9127-1

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania z powodu choroby. Wiadomość: Łagiewnicka róg Krzyżowej w sklepie. 9115-3-1

Sklep z pokojem do wynajęcia zaraz, Rozwadowska nr. 14. 9099-3*-1

Służący do apteki potrzebny. Wiadomość: Piotrkowska 127 apteka. 9100-3-1

Służąca uczciwa lubiąca porządek, potrzebna zaraz z praniem. Zgłaszać się Przejazd 16, m. 21 trzecie piętro. 9097-3-1

Stolarz Łuniewski przeprowadził się z ulicy Składowej na Juliusza № 12. 8934-7-5

Sklep spożywczo-dystrybucyjny dobrze prosperujący do sprzedania, Karolewska 11. 9053-3-3

Tanio tapicer przerabia meble materace, zawiadomić kartą pocztową, Lipowa 32, Ruskowski. 9045-34pt12

Urządzenie sklepowe bardzo ładne do sprzedania zdane do restauracji lub kawiarni, bardzo tanio byle zaraz, Górny Rynek nr. 3, tryzyer. 9064-2-2

Uzdolniona freblanka ma rannę godzinę wolne. Poszukuje kompletów w domach prywatnych lub w zakładach naukowych, Długa 125-5. 9119-3*-1

Warsztat ślusarski do sprzedania w dobrym stanie, Wólczańska 166. 9041-3-3

Zaginął pies czarny z białą łapą na karku. Proszę odprowadzić za wynagrodzeniem na ul. Staro-Zarzewską nr. 36. 9116-3-1

Zaraz do wynajęcia na parterze 2 pokój ładnie umeblowany z fortepianem z oddzielnym wejściem, Andrzeja nr. 44 m. 10. 9121-2-1

Zęby sztuczne stare, złoto platynę kupuje, placę dobrze, Brzezińska nr. 35-24, Zelewski. 9091-2-2

2 pokoje umeblowane z osobnym wejściem przy rodzinie są do wynajęcia, ul. Wólczańska nr. 98 m. 20. 8865-4*-4

10 rubli nagrodyłl Zaginęła srebrna papierośnica, w teatrze popularnym dnia 6-go października wieczorem, z napisem „Zośka” Stanisław Budnik. Uprasza się łaskawego znalezcę o odniesienie: ul. Suwalska № 9 do p. Budnik. 8972-3-2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z gm. Góreckiego, na imię Ignacego Majewskiego. 9107-3-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z gm. Góreckiego, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Stefana Przybowskiego, wydana z fabryki Fabrynta i Rosenblatta. 9124-1

Władysława Ogonowska zagubiła paszport, wydany z gm. Nieklaf, pow. końskiego, gub. Radomskiej. 8991-2-1

Zaginęły 2 paszporty na imię Marjanny i Maksa Góreckiego wydane z gm. Łęczno pow. piotrkowskiego. 9078-3-2

Zaginął paszport, wydany z gm. Łask na imię Władysława Łazutka. 9071-3-2

Zaginął paszport, na imię Michała Wieczorkiewicza, wydany z gm. Brzeźno, pow. końskiego. 8937-3-3

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Pawła Dessurmonta, na imię Ignacego Majewskiego. 9107-3-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Zaginęła karta od paszportu, na imię Feliksa Miłks, wydana z fabryki Grohmana. 8150-1

Dr. Zofia Majzel

Choroby kobiece i wewnętrzne
Wschodnia № 59. 3109

Dr. Maksymilian Cohn

powrócił 3187

Dr. Felicya Goldberg

Mieszka obecnie ul. Piotrkowska 107.

LEKARZ-DENTYSTA Ad. Zadiewicz

powrócił z zagranicy. Przyjmuje Piotrkowska 120, telefon 14-03. 2559

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych lub dróg moczowych. Gabinet Roentgenowski i światłolecznicy, Piotrkowska 144 róg Ewangelickiej, telefon M 19-41. Leczenie Syphilisu „Ehrlich-Hata 608” Przyjmuje od 8-2 i od 5-9 wiec. Dla pań osobna poczekalnia. 428r

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczno i moczopł. Godziny przyjęć: 10-1 i 6-3 Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna W niedziele od 8-1-ej. Krótka 5, telef. 26-50. 1887

Dr. med. Dentysta H. PUTZMAN

przeprowadził się na ul. Piotrkowską № 10 1-sze piętr. z frontu POWROCIŁ z zagranicy i przyjmuje codzien. sam od 10 r. do 1 pp. i od 3 do 7 wiecz. 3191

Dr. Eugenia KERER GERSZUNI

choroby kobiece. Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 3-6 po poł. W niedziele od 9-12-ej. 2721

St. Dąbrowski

powrócił
Przyjmuje w prywatnym gabinecie przy Leżnicy.

Ul. Piotrkowska № 127, tel. 25-98 268 (róg Rozwadowskiej № 1).

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje: od 9/2, do 11-ej i od 5-8. W niedziele i święta od 9/2, do 12-ej. Telef. 26-26. 507-r

Dr. A. Groszlik

Zachodnia 68, (przy Zielonej). Choroby skóry i włosów, weneryczne i dróg moczowych. Instytut Röntgenologiczny i światłolecznicy. Badanie krwi na syfilis Od 8/2, -11/2, r. i od 5-6. Niedziele i święta 9-12 r. 2305

Dr. KLOSENBERG

powrócił.
Choroby nerwowe. Mieszka obecnie Piotrkowska № 10, telef. 21-27 3123

Dr. med. Wincenty ŁUKASZEWICZ

b. kliniczny dr. w Petersburgu. Długa 19. Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci. Od 10-12 r. i od 4-6 w. 5466

Dr. A. Poznański

Choroby uszu, nosa, gardła i wewnętrzne ul. Przejazd № 6, tel. 22-96. Przyjmuje od 9-10 zrana i od 5 i pół do 7 wiecz. 3446

Lekarz-Dentysta Janina Tomaszewska

przyjmuje codziennie, prócz niedziel i świąt od 10-2 i od 4-7. Ul. Rozwadowska 6-a i p. 5610

Dr. Gustawa. 2705

Zund-Tenenbaumowa
Piotrkowska 145, tel. 24-16

Przyjmuje z chorobami kobiecymi, moczopłciowymi i skórniemi (kobiety i dzieci) od 11 r. do 1 p.p. i od 6 i pół do 8 w.

Dr. med. J. Szwarcwasser
Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalista chorób zółtaka kłizek i przetrwałej materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydziału Irwi w laboratorium własnym. Od 11-1 rano i od 5-7, po południu. 106

Dr. REJT Średnia 5.

Sp.: Choroby skóry, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Ehrlich Hata 608” (wśródrynie). Leczenie elektrycznością (elektrofizjoterapia) i masażem wibracyjnym Dla pań osobna poczekalnia. Godz. przyjęć: od 8-1 rano i od 4-8 w., niedziele i święta od 9-8 p. 858r

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niszczenie płciowe Leczenie syphilisu EHRlich-HATA „608-914” Ul. Południowa № 2, telef. 13-59. Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 2432r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7. — Tel. 170.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęć: panowie od godziny 9-11 r. i od 6-8 po poł., panie od 4-6 po poł.; w niedziele i święta od 8 do 13 rano. 1452r

Okna inspektowe, skrzynia z ziemią do inspektów do sprzedania, oraz 2 wozy, plug i 2 bronie, przymet 5 mórg ziemi ogrodowej na dzierżawę do odstąpienia zaraz. Wiadomość: ulica Franciszkańska № 51. 5008

OSTRZEGAMY,

że prawdziwą skórę angielską na meble ubrania można dostać tylko: Piotrkowska № 128 m. 13, garnitur można nosić 5 lat. Łokieć 40 kop., piękny płasz 70 kop. łokieć. 8788

Piekarnia

bardzo dobrze prosperująca z powodu zmiany stosunków rodzinnych, bardzo tanio do odstąpienia. Wiadomość: Juliusza 22, m. 17, róg nawrot. 3890

Szkoła freblowska J. Sarnowskiej

Ul. Zgierska 70, Zapisy codziennie od 10-5 po poł. 5884

Sklep spożywczy

w dobrym punkcie, dający utrzymanie rodzinie z powodu otrzymania posady tanio do sprzedania. Wiadomość Radwańska 43, u W-go P. Gofaszewskiego. 3882

Dr. Bogusławski

zarządzający miejskim chemiczno-bakteryologicznym LABORATORIUM przeniósł swą pracownię dla celów dyagnostyki lekarskiej z Warszawy do Łodzi. Średnia № 26, II piętro. 3922

Do wynajęcia w centrum miasta

SKLEP

z przyległym pokojem i dwoma piwnicami od Nowego Roku. Wiadomość: Piotrkowska 10 w składzie żelaznym. 5920

PRZECIW RZEŻĄCZCE
Najnowszy środek „Salo Pichilin”
Wycieczka k aptekarza M. Koshel' in w Petersburgu, działa szybko i radykalnie, przez lekarzy jest uważany za środek racjonalny.
Działa ró niezskutecznie w przypadkach ostrych, jako też i chronicznych i w przebiegu krótkiego czasu usunąć najoporniejsze wydzielinę.
Sposób użycia: otworzyć do każdego pudełka. P. awdziwy tylko w punktach metalowych po rp. 1-1 rb. 1 kop. 80.
Do nabycia: w aptece R. Prelemana, w Warszawie, Freta № 16, tel. 40-69. Wysej. za zalicz. Przesyłka podług taryfy pocztowej.

Poszukuję dwóch **Zdolnych POLEROWNIKÓW**

do mebli. Wiadomość: fabryka mebli ulica Długa № 112. 3918

Pianista

potrzebny na 4 godz. tygodniowo (2 razy). **W. Lipiński** Widzewska 47. 3924

Walenty Kopczyński

Pierwsza Łódzka Piekarnia Mechaniczna
Łódź. Juliusza № 14. Łódź.

Filie piekarni: Piotrkowska № 76—112—144—273. Ogólniana № 44. Widzowska № 152.
Południowa № 24. Konstantynowska № 8—36. Zygierska № 11. Mikołajewska № 23. Długa № 11.

Telefon 10-80.

5151

Telefon 10-80.

Zjednoczone fabryki Wyrobow Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850.
Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

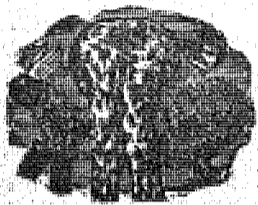
Wyroby na wielokrotnych wystawach premiowane.

Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju;
Cegły szamotowe i Dinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Rurki.

Roczna produkcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1,500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

B. Łoziński, Łódź — Pasaż Szulca nr. 3.
Telefon 547. 1845

Powszechnie znany duży skład futer M. Milakowski, Piotrkowska № 26

przeniesiony z Piotrkowskiej № 16

połącza Szan. Publiczności duży wybór damskich kołnierzy, mufek, zakietów, męskich futer, czapek i t. p. po bardzo przystępnych cenach. Wieloletnia praktyka w danej branży oraz kupno towarów z pierwszej ręki, jako to w Niższym Nowogrodzie i Lipsku, pozwalają mi Szan. Publicz. w zupełności zadowolnić, tak w sprzedaży hurtowej jak i detalicznej. 3079

Niezrównanej dobroci higieniczna zaprawa do froterowania podłóg i posadzek pod nazwą

„A.—Z.”

Stanisława Fiszera do nabycia w większych składach aptecznych. 3133

Licytacja budynków wystawowych.

W niedzielę dnia 20 b. m. na terenie wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej w Łodzi w pawilonie głównym o g. 2 po południu odbędzie się licytacja budynków wystawowych, sprzedawane będą: 1) Pawilon główny 2) Pawilon pracy kobiet 3) Biuro wystawy 4) Muszla koncertowa 5) Koło śmiechu 6) Altana muzyczna 7) 175 szt. ławek ogrodowych 8) Fontanna elektryczna 9) Brama tryumfalna. Kilka mniejszych pawilonów, meble biurowe, narzędzia ciesielskie i różne przedmioty, będące własnością komitetów.

Do licytacji przystąpić można za złożeniem 10% wadium od ceny ocenionej przez komisję licytacyjną. 3185

Towarzystwo Akcyjne poszukuje zaraz zdolnej

KASYERKI

Z gruntowną znajomością języków: polskiego, rosyjskiego i niemieckiego, z wykształceniem gimnazjalnym albo szkoły handlowej, z ładnym charakterem pisma, błęgle piszącej na maszynie. Szczegółowe oferty z podaniem żądanego wynagrodzenia i kopiami świadectw nadsyłać do administracji „Rozwoju”, sub. „W. K.”. 3251

Łódzkie

Chemiczno- Analityczne i Elektrochemiczne Laboratorium Krótka № 10.

ANALIZY techniczne.
ANALIZY dla celów dagnostyki lekarskiej. 3077

Do wydzierżawienia

POLOWANIE

od Łodzi mil 6. Przestrzeń ogólna około 80 wiók, w tym połowa ornej, reszta lasu starszego, zagajników i łąk. Dodaje się 2 pokoje. Od Poddębic wiorat 8. Samochodem na Uniejów, z Uniejowa szosą na miejsce.

Dom Krempla poczta Poddębice gub. Kaliska. 3177

ŚWIERZBĘ

pryszczę i męczące swędzenie najlepiej wyleczy **MYDŁO** z zapachem i **KREM** aptekarza Lipińskiego cena razem rb. 1 k. 25. Sprzedaż w składzie aptecznym W-go Radzikowskiego, Aleksandrowska 26, W. Kozłowski-go Zarzevska 36 i innych. Wysyłam za zaliczeniem pocztowym adres: Warszawa—Mokotów Apteka Lipińskiego, skrzynka pocztowa 461. 2947

Oddam 3886

na własność

zdrowego 6-tygodniowego chłopca. Wiadomość: Nawrot 2, m. 31.

WYŻEŁ,

brązowy ponter z białymi pierściami, zaginał. Uprasza się o odprowadzenie za wynagrodzeniem. Ul. Orła № 25. 3888

6 pokoi

z kuchnią, z wygodami, dwa przedpokoje, wanna, pokój dla sługi, spiżarka, elektryczne oświetlenie, posadzki, zaraz lub od 1 stycznia do wynajęcia. Cena 700 rb. Widzewska 146. 3872

Dr. Mogilnicki powrócił. 3874

SKOŃCZONY PRAWNIK

udziela lekcji, przygotowuje do szkół oraz na świadectwa. Oferty składać w administr. Rozwoju sub. „Prawnik”. 3848

Nacław Zajkowski

pom. adw. przysięgi. przeprowadził się na ulicę Piotrkowską 120. Przyjmuje od 4 do 7 po poł. 3846

Wyższa szkoła kroju i szycia

„Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczenie nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenie otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 3456

Na miejscu duży wybór manekinów.

Codziennie inaczej Codziennie świeże

udekorowane okno wystawowe, gdyż

nadszedły transporty produktów wiejskich jakoto:

MASŁO
DROB
ZWIERZYNA

JAJA
JARZYNY
OWOCE i t. p.

Handlującym rabat. Dostawa do domów.

O. TAUCHERT, Andrzeja 3.
Telefonu 21-52.

Wydawnictwo GEBETHNERA i WOLFFA WYPISY HISTORYCZNE

pod redakcją

prof. KAZIMIERZA WACHOWSKIEGO

Wypisy historyczne

mają za zadanie wyrobienie w uczniu zmysłu historycznego, dostarczenie mu materiału do porównywania bytu i charakteru różnych narodów, a przez to wzbudzenie głębokiego zainteresowania zjawiskami historycznymi.

Wyszedł z druku

Tom I. Historia Starożytna.

W wyciągach z dzieł najwybitniejszych autorów Polski i Europy przesuwają się przed czytelnikami obrazy życia i obyczajów ludów. Egiptu, Chaldej, Babilonu i Assyrii Persyi, Indyi, Grecyi, Rzymu w opracowaniu Justyny Jastrzębskiej i Kazimierza Wachowskiego.

Historia Starożytna

zawiera 690 stron tekstu i przeszło 200 ilustracji na 31 osobnych tablicach.

CENA TOMU WYNOŚI: broszur rb. 3,50, w oprawie płóciennej rb. 4,00, w ozdobnej oprawie rb. 4,50.

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 3211

PABIANICE

Place do sprzedania. Bliższa wiadomość: Pabianice, ulica Zwierzyniec, u l. Kalinowskiego. 3866

ZAWIADOMIENIE!

zawiadamiamy Sz. Panów dostarców i wierzycieli, którzy zaopatrzyli nasz sklep w niezbędne towary, aby się zgłosili po swoje należności do dnia 19/10 1912, gdyż po oznaczonym dniu takowych uiszczac nie będziemy.

Spółka komandytowa przy ulicy Piotrkowskiej № 261.
Łódź, 14/10 1912. ZARZĄD.

Panienka

potrzebna do galanterii przy sprzedaży w sklepie. Niemiecki język i szycie wymagane. Oferty z podaniem warunków nadsyłać do „Rozwoju”, pod „Wólka”. 3902

Skwerowa № 18, telef. 18-08
Konstantynowska 14, telef. 15-36
5155